

Učni načrt

Predmet

HARFA

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta – dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta – vsebine
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi in normativi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Harfa je eden najstarejših inštrumentov z najbogatejšo zgodovino razvoja in sega v četrto tisočletje pred našim štetjem. Poznali so jo vsi kulturni narodi antike. Njen razvoj jo je z nenehnim dodajanjem strun iz preprostega toka prek kotne, trikotne, kromatične in kljukaste harfe v 19. stoletju pripeljal do današnje pedalne harfe.

Ta "sanjski inštrument" (Platon), ki ga je ščitila boginja Hathor, je skozi vso zgodovino užival poseben ugled. Prve zapisane skladbe so nastale v baroku in renesansi, pravi razcvet pa je harfa doživela s številnimi koncertanti-virtuozji v 19. stoletju. V 20. stoletju je pomembna kot solo, komorni in orkestrski inštrument. Utemeljitelj sodobne harfne igre Carlos Salzedo je zapisal: "Harfa pomeni v glasbi to, kar pomeni glasba v življenju ljudi."

Prav zato želimo, da bi tudi harfa, čeprav je eden najdražjih inštrumentov, postala dostopna učencem glasbenih šol v Republiki Sloveniji, saj ima danes že zelo pomembno vlogo v vseh zvrsteh in stilih glasbene umetnosti. Njena izrazna moč je v načinu dotika s strunami tako napredovala, da ob njej začuti človek fizično in duševno popolnost, zato je močan vir osebnostnega oblikovanja mladega človeka.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- se oblikujejo v vsestranske osebnosti,
- razvijajo svoj odnos do glasbe in umetnosti,
- razvijajo potrebe po glasbenem izražanju,
- uporabljajo glasbo kot sredstvo komunikacije,
- razlikujejo in vrednotijo glasbo,
- razvijajo vztrajnost, disciplino, koncentracijo, spomin, posluš, motoriko, psihofizično kondicijo in pozitiven odnos do dela,
- pravilno in celovito zaznavajo notno besedilo in njegov prenos na harfo,
- razvijajo igranje brez notnega besedila – s posnemanjem in improvizacijo,
- se usposablja za samostojno delo in nadaljnje glasbeno izobraževanje.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

NIŽJA STOPNJA			VIŠJA STOPNJA
Učenci:	1. obdobje	2. obdobje	
igrajo na harfo;	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo harfo in njene lastnosti (keltska harfa in enostopenjska pedalna harfa), • spoznavajo pravilno držo telesa in harfe, • spoznavajo pravilno držo rok, oblikujejo ton, • igrajo v ozki, široki legi (akordi), • podlaganje prstov za pripravo lestvic in prestavljanje rok; 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo pedalno harfo, • spoznavajo pedalizacijo, • igrajo lestvice, akorde, pasaže, arpeggie, flagiolette; 	<ul style="list-style-type: none"> • vse prvine razvijajo v hitrejšem tempu, • spoznavajo efekte: a vista igra
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • glasno štejejo, • natančno upoštevajo trajanje tonov in pavz, • zaigrano tudi zapojejo; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo posamezne linije v skladbah in imenujejo posamezne tone; 	<ul style="list-style-type: none"> • glasovno analizirajo skladbe in zapojejo posamezne linije;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo posamezne tone non legato z mehkim odstavljanjem, • igrajo legato in non legato s popolno artikulacijo prstov, • spoznavajo osnovne značilnosti zvoka (višina, trajanje, barva, jakost); 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo legato in non legato z različnimi artikulacijami, • razvijajo osnovne značilnosti tona – dinamika, • razvijajo različne tehnike igranja (a la tavola, etouffe, xylo, eolici, glisandi); 	<ul style="list-style-type: none"> • izpopolnjujejo oblikovanje tona, izkoriščajo vse možnosti harfe, • razvijajo in izpopolnjujejo vse posebne tehnike igranja – harfističnih efektov;
skupinsko muzicirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • od vsega začetka igrajo skupaj z učitelji in sošolci; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo duete in vse možne komorne zasedbe; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo v komornih skupinah (po možnosti tudi v mešanih in v orkestru);
ustvarjajo glasbo in uporabljajo učno tehnologijo;	<ul style="list-style-type: none"> • raziskujejo in kombinirajo zvoke in efekte, ustvarjajo svoje glasbene pravljice; 	<ul style="list-style-type: none"> • snemajo nastope in kritično poslušajo; 	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo različne zgoščenke, primerjajo različne izvedbe, • spoznavajo uporabo električne harfe v zvezi z računalniško tehnologijo;

spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo notni zapis v violinskem in basovskem ključu, • izvajajo eno-, dvo- in tridelne pesemske oblike, • igrajo skladbe različnih karakterjev iz različnih zgodovinskih obdobj in različnih dežel, kjer ima harfa ljudsko tradicijo, • razlikujejo karakterje skladb, • poslušajo izvedbe starejših sošolcev na harfi in drugih inštrumentih – šolski nastopi, mladinski koncerti. 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo svoja znanja v skladu z literaturo, ki jo izvajajo, • spoznavajo nove glasbene oblike, • igrajo skladbe različnih karakterjev in obdobj, • spoznavajo skladatelje za harfo, • analizirajo in ocenjujejo lastne izvedbe (nastopi) ter kritično in pozitivno primerjavo med vrstniki harfisti. 	<ul style="list-style-type: none"> • sistematično zaokrožijo vse naučeno in pridobljeno znanje, • samostojno analizirajo, • poznajo značilnosti posameznih stilnih obdobj, kakor tudi drugih zvrsti glasbe (jazz ...), • primerjajo lastne izvedbe z izvedbami učencev harfe drugih glasbenih šol (srečanja, revije, tekmovanja).
Dodatni pouk		Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, predvidenih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.	

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

1. razred

TEHNIKA:

- Spoznavanje harfe in njenih zvočnih možnosti,
- poznavanje pravilne drže telesa in harfe,
- popolna artikulacija prstov v ozki (kasneje tudi široki) legi,
- vaje za prepoznavanje posameznih strun in sklopov s poudarkom na pravilni koordinaciji rok,
- dvojemke in preprosti akordi,
- prestavljanje rok – arpeggi,
- seznanjanje z efekti (glissando, flageoletni toni, etouffe, staccato, xylo, alla tavola ...)
- zavajanje in pozorno poslušanje trajanja tonov in dosledno dušenje zvoka,
- negovanje glasbenega spomina,
- utrjevanje in praktična raba znanja elementov glasbene teorije,
- oblikovanje motiva in fraze,
- obvladovanje osnovnih sredstev oblikovanja (dinamike, agogike),
- razumevanje preprostih glasbenih oblik,
- razvijanje notranjih slušnih zaznav, slušnega nadzora, doživljanja in podajanja.

ŠOLE – METODE:

- M. Grossi: Metode per l'arpa,
- F. Garnier: Les cahiers de la harpe,
- sorodne šole po barvah strun.

SKLADBE:

- M. Grandjany: First grade pieces,
- A. Griffiths: The young harpist,
- A. Hasselmans: Uspavanka,
- H. Renié: Grand mere raconte une historie.

2. razred**TEHNIKA:**

- Spoznavanje harfe in njenih zvočnih možnosti,
- spoznavanje pravilne drže telesa in harfe,
- popolna artikulacija prstov v ozki (kasneje tudi široki) legi,
- vaje za prepoznavanje posameznih strun in sklopov s poudarkom na pravilni koordinaciji rok,
- dvojemke in preprosti akordi,
- prestavljanje rok – arpeggi,
- seznanjanje z efekti (glissando, flagioletni toni, etouffe, staccato, xylo, alla tavola ...)
- navajanje in pozorno poslušanje trajanja tonov in dosledno dušenje zvoka,
- negovanje glasbenega spomina,
- utrjevanje in praktična raba znanja elementov glasbene teorije,
- oblikovanje motiva in fraze,
- obvladovanje osnovnih sredstev oblikovanja (dinamika, agogika),
- razumevanje preprostih glasbenih oblik,
- razvijanje notranjih slušnih zaznav, slušnega nadzora, doživljanja in podajanja,
- igranje pesmic po posluhu – non legato z drugim prstom in mehkim odstavljanjem (vključiti tudi preprosto spremljavo z enim tonom TD),
- vaje za notno opismenjevanje v violinskem in basovskem ključu.

ŠOLE – METODE:

- M. Grossi: Methode per l'arpa,
- F. Garnier: Les cahiers de la harpe,
- E. Pozzoli: Piccoli studi facili I. del,
- H. Renié: Method complete I. ali druge sorodne šole po barvah strun.

SKLADBE:

- M. Grandjany: First grade pieces,
- A. Griffiths: The young harpist,
- A. Hasselmans: Uspavanka,
- H. Renié: Grand mere raconte une historie,
- M. Grandjany: Little harp book,
- M. Gabus: Le harp de Graziela,
- B. Andreas: Asters, Aquatintes,
- C. Salzedo: Sketches for Harpist Beginners,
- Bouchaud: Panorama de la harpe celtique.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura. Prva dva razreda igrajo učenci na mali pedalni harfi.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve etudi,
- dve skladbici, ena na pamet.

3. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- E. Lariviere: Exercises et urudes,
- H. Renié: Method complete in podobno.

ETUDE:

- Schuecker op. 18, 25 etud,
- Bochsá op. 318, 1. zvezek,
- P. Houdy: Jeux de Mains, Jeux d'Esprit,
- Kostner: 20 etud in podobno.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- I. Lo Viter: 12 piccoli canoni senza pedali,
- Hrestomatija – izbor in podobno.

SKLADBE:

- Kuhlau: Tema in varicije,
- Ank van Campen: Music from 16th century,
- H. Geliot: Les Plaisirs de la Harpe I,
- N. Gustavson: The Magic Road,
- C. Salzedo: Short stories in music,
- M. Grandjany: Le bon petit roi d'Yvetot,
- D. Watkins: Six pieces for harp.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji (izbor),
  - ena etuda,
  - ena predklasična skladba,
  - dve skladbi različnega karakterja.
- Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

4. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- E. Larivière: Exercices et études,
- H. Renie: Method complete (I, II) in podobno.

ETUDE:

- Suecher op. 18, 25 etud,
- Bochsa op. 318, 40 etud,
- Pozzoli: Studi di media difficulta.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- Hrestomatija: Izbor (Bach, Händl, Telemann),
- J. S. Bach: Six Chorales,
- H. Purcell: Purcell for the Harp.

SKLADBE:

- H. Renie: Six pieces breves,
- M. Gabus: Au bord du Nil,
- C. Salzedo: Short stories in music,
- H. Geliot: Les Plaisirs de la Harpe 2,
- J. Zingel: Zweite Abteilung.

CIKLIČNE OBLIKE:

- Naderman op. 92, 7. sonat (2.,4.),
- Dussek: Sonatine,
- L. Wood: Sonatina in classical style.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji,
- ena etuda,
- en stavek cikličnega dela,
- eno predklasično delo,
- ena skladba.

Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

5. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- H. Renie: Method complete (I, II) in podobno,
- E. Lariviere: Exercises et etude.

ETUDE:

- Bochsá op. 318, 40 etud,
- Damas: 12 etudes,
- Pozzoli: Studi di media difficolta.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- Hrestomatija (izbor),
- J. Zingel: Zweite Abteilung,
- H. Purcell: Purcell for the Harp.

SKLADBE:

- H. Renie: Six pieces breves,
- M. Gabus: Au bord du Nil,
- C. Salzedo: Short stories in music,
- H. Geliot: Les Plasisirs de la Harpe,
- N. Gustavson: Song withouth Words,
- Mc Donald - Wood: Harp Solos
- Mc Donald - Wood: Haiku for Harp.

CIKLIČNE OBLIKE:

- H. Renie: Six pieces breves,
- M.Gabus: Au bord du Nil,
- C. Salzedo: Short stories in music,
- H. Geliot: Les Plasisirs de la Harpe,
- N. Gustavson: Song withouth Words,
- Mc Donald - Wood: Harp Solos,
- Mc Donald - Wood: Haiku for Harp.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji,
- ena etuda,
- eno predklasično delo,
- en stavek ciklične skladbe,
- ena skladba.

Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

6. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- E. Lariviere: Exercices etudes,
- C. Salzedo: The harpist's daily dozen,
- Lawrence - C. Salzedo: Method for the Harp in podobno.

ETUDE:

- Bochsa op. 318, 40 etud (2. zvezek),
- Damas: 12 etudes,
- Bochsa op. 62, Etude.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- Hrestomatija (izbor),
- H. Purcell: Purcell for the Harp,
- J. Zingel: Zweite Abteilung.

SKLADBE:

- C. Salzedo: Short stories in music,
- M. Damase: Harpe junior,
- M. Grandjany: Arabesque,
- A. Hasselmans: Feuilles d'automne,
- G. Devos: Pieces breves contemporaines pour harpe,
- slovenski avtorji.

CIKLIČNE OBLIKE:

- Naderman: 7 sonat,
- Dussek: 6 sonatin,
- Mayer: Suite.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji,
- ena etuda,
- eno predklasično delo,
- en stavek ciklične skladbe,
- ena skladba po izboru.

Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

NAPREDOVANJE

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih sestavin igre in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

7. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- C. Salzedo: The harpist's daily dozen,
- E. Lariviere: Exercises etudes,
- Lawrence - C.Salzedo: Method for the Harp in podobno.

ETUDE:

- Bochs op. 62, Etude,
- Bochs op. 34, Etude,
- Schuecher op. 18, 12 etud.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- J. Zingel: Zweite Abteilung,
- L. Lawrence: Solos for the Harp Player,

SKLADBE:

- M. Grandjany: Arabesque,
- C. Salzedo: Preludiji,
- C. Salzedo: Plesi,
- M. Grandjany: Jesen,
- slovenski avtorji.

CIKLIČNE OBLIKE:

- Naderman: 7 sonat,
- Dussek: Sonatine,
- Mayer: Suite.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji,
- ena etuda,
- eno predklasično delo,
- en stavek ciklične skladbe,
- ena skladba po izboru.

Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

8. razred

TEHNIKA:

- C. Salzedo: Conditioning exercises,
- C. Salzedo: The harpist's daily dozen,
- E. Lariviere: Exercises etudes,
- Lawrence - C.Salzedo: Method for the Harp in podobno.

ETUDE:

- Bochs op. 62, Etude,
- Bochs op. 34, Etude,
- Thomas: 12 etud.

POLIFONIJA – PREDKLASIKA:

- J. Zingel: Zweite Abteilung,
- L. Lawrence: Solos for the Harp Player.

SKLADBE:

- C. Salzedo: Preludiji,
- C. Salzedo: Plesi,
- M. Grandjany: 3 preludiji,
- M. Grandjany: Jesen,
- M Tournier: Pieces negres,
- Mc Donald - Wood: Harp Solos.

CIKLIČNE OBLIKE:

- Naderman: 7 sonat,
- Dussek: Sonatine,
- Mayer: Suite.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Dve tehnični vaji,
  - ena etuda,
  - eno predklasično delo,
  - ena ciklična skladba,
  - ena skladba po izboru,
  - slovenski avtor.
- Dve skladbi izvaja učenec na pamet.

5. STANDARDI ZNANJA

1., 2., 3., 4., 5. in 6. razred

Po končani nižji stopnji šolanja je učenec sposoben samostojno nastopati in ob spremljavi izvajati skladbe (glej navedbe v predlaganih vsebinah) tako po notnem zapisu kot tudi na pamet. Pridobil si je osnovno tehnično znanje ter ritmično in tonsko urejenost, tako da je sposoben igrati solistično in v manjših komornih zasedbah.

7. in 8. razred

Po končani višji stopnji šolanja je učenec usposobljen samostojno pripravljati lastne programe in s spremljavo ali v komorni zasedbi izvajati zahtevnejšo literaturo. Je ritmično urejen in obvladuje intonančno prilagajanje skupini. Obvladuje vse dinamične in agogične kakor tudi artikulacijske zahteve. Lahko se vključuje v ljubiteljske komorne sestave ali orkester.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Osnovna naloga, ki jo morajo učitelji izpolniti ob učnem načrtu je razviti pri učencih ljubezen do glasbe in vzbuditi v njih željo po muziciranju. Zaradi individualnega načina poučevanja naj učitelju učni načrt s sistematično razvrščenim gradivom ne bo toga obveznost, temveč orientacija in pomoč pri vzgoji bodočega glasbenika. Priporočljivo je, da učenec usvojeno znanje čim večkrat pokaže na internih in javnih nastopih.

7. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Materialni pogoji

Primerno velika, akustično in zvočno izolirana učilnica, standardna oprema za individualni pouk, notno stojalo, ogledalo, metronom, klavir ali pianino, slikovno gradivo, strokovna literatura.

Pogoji za vpis

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za igranje harfe, ki jih kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu.

Preverjanje in ocenjevanje

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob koncu šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v glasbenih šolah.